

Skånsk Fremtid

NR. 68 - EFTERÅR 2016

ARKITEKT HERSAA

Arkitekt m.a.a. Jørgen Hersaa valgtes tidligt ind i Foreningen Skånsk Fremtids bestyrelsen, efter at denne forening var stiftet i 1992. I de efterfølgende år var Jørgen Hersaa en stor støtte i foreningens arbejde, altid loyal og hjælpsom. Jørgen Hersaa (f. 1923), hvis fædrene familie stammer fra det sydøstlige Fyn og Langeland, blev udlært som bygningskonstruktør i 1945 og samme år optaget på Kunstakademiet i København.

Jørgen Hersaas farfar, der var gårdejer, kaldte sig Hansen-Hersaa, hvor ordet Hersaa menes at være navnet på et vandløb nær gården. Sønnen kaldte sig blot Hersaa, så dette efternavn gik i arv til næste generation. Jørgen Hersaa har her i 2016 beskrevet sit arbejdsliv på følgende vis:

“Jørgen Hersaa, arkitekt m.a.a., blev uddannet på Kunstakademiets arkitektskole i København med afgangseksamen i 1949 og rejste samme år med sin hustru til Nairobi og arbejdede der i en årrække i det britiske arkitektfirma Jackson & Hill med et Trypanosomiasis center i Mwanza, et hospital i Nakuru samt industrielle projekter i Nairobi, Mombasa og Dar-Es-Salaam.

I 1955 ansat i Kampsax som chefarkitekt for den iranske tegnestue med projektering af Sar Bandar, en helt ny lille by som aflastning for havnebyen Bandar Chahpour (nu Bandar Khomeini), samt bygningerne for havneadministrationen i denne by og i byen Khorramchahr, endvidere udarbejdelse af et feasibility project for den iranske nationalbank til et 300-sengs hospital i Teheran, som siden er blevet opført.

Oprettede i 1962 egen tegnestue i København, hvor de første opgaver var kollegier for Polyteknisk Kollegiebyggeselskab, nemlig Paul Bergsøe kollegiet i Søllerød med 412 værelser, inspektorbolig og fællesbygning, samt Trørød kollegiet ved Gøngehusvej med 96 lejligheder, vuggestue og fællesbygning, endvidere Viggo Jarls kollegium med atelier for kunstnere i Virum. For SAS piloter et feriecenter med 156 lejligheder, restaurant og svømmehal i Lemvig, med Bertelsen og Nielsen. For Københavns og Storstrøms amtsråd en lang række hospitalsopgaver over en periode på 22 år, herunder modernisering og omstrukturering af Gentofte og Nykøbing Falster sygehuse, inklusive operationsstuer, to auditorier og daghospital, samt plejehjem for

Viggo Jarls Kollegium

kronisk syge i Rødovre, på Gentofte og i Taastrup og en forsøgsetage eller pilotprojekt for Herlev sygehus på Gentofte. For Dansk Metal opførtes det udvidede konference center med auditorium og svømmehal i Jørnlunde, med Bertelsen og Nielsen, endvidere om- og tilbygning af Lyngsiehus. For Byggefagene opførtes det nye hovedsæde på hjørnet af Mimersgade og Rådmandsgade. For Minnesota Mining and Manufacturing Company opførtes hovedsædet i Herstedøster, som blev udvidet to gange i løbet af en årrække. For Peter Fischer-Hansen opførtes villan Krathusvej 30 i Klampenborg, samt ombygning til moderne kontorer af tre bevaringsværdige pakhuse i Toldbodgade.

I 1976 inviteret til at give en forelæsning i The Smithsonian Institution i Washington i anledning af USA's Bicentennial Year.

Publikationer: Paul Bergsøe kollegiet i 'Polyteknikeren' 1965, Viggo Jarls kollegium i 'Arkitektur' 1976 og i det italienske 'L'Architettura' 1977, Conference center for Dansk Metal i 'Arkitektur' 1982 og i 'Zeitschrift für Architektur' 1982.

Arkitektvirksomhed ophørt 1993.”

På arkark.dk kan man se mere, inklusive fotos, om Viggo Jarls Kollegium og Metalskolen i Jørnlunde; og via tkol.dk om Trørød Kollegiet nær Vedbæk.

Metal-skolen Jørnlunde

Trørød Kollegiet

Allerede i slutningen af 1930'erne rejste Jørgen Hersaa som ung i Skaane og Halland. Efter krigen blev denne interesse genoptaget og Blekinge føjet til repertoireet. I 1984 skildrede Hersaa i to kronikker i Flensborg Avis rejserne til Skaane og Blekinge, og i 1986 i samme avis rejserne til Halland. Disse fire kronikker kan skaffes via biblioteket. Man mærker ved læsningen, at det er en arkitekt med blik for den anvendte byggeskik, der beskriver de besøgte lokaliteter og bygninger.

Jørgen Hersaa har gennem årene holdt god kontakt med vore skånske venner, heriblandt Foreningen Skånsk Fremtids æresmedlem, Uno Røndahl (1924-2010), der i 1981 udgav bogen 'Skåneland utan förskoning' (Skåneland uden skånsel). Hersaa skriver herom (oktober 2016): “Det var i 1984, at jeg opdagede Røndahls bog i Arnold Busck i Købmagergade, hvorfor jeg skrev et brev til ham og takkede ham efter at have sluttet bogen. Igennem de næste 15 år var jeg i brevlig og personlig kontakt med Uno.”

Når foreningen havde ærinder i Skaane, var Jørgen Hersaa altid parat til at tilbyde plads i sin bil - og betale for benzin og færgebilletter.

I 1984 besøgte Jørgen Hersaa med sin hustru Sønderjylland og Holsten på en biltur; og denne rejse blev beskrevet i en dobbeltkronik

i Flensborg Avis 6/8 og 7/8 samme år (Rejsebrev fra hertugdømmerne I-II). Hersaa beskriver de besøgte bygningsværker med et klart blik for de arkitektoniske detaljer; og her følger et uddrag fra teksten, hvor arkitekten C.F. Hansen (1756-1845) er i centrum:

“[Turen fortsætter til] den lille by Bad Oldesloe, som også ligger i Stormarn, og vi genfinder her vor efterhånden fortrolige ven C.F. Hansen, som foruden torvepladsen har skabt det flot indpassede, lille og dog værdige rådhus for enden af pladsen. I al sin beskedne enkelhed er denne bygning fra 1799 mesterligt gjort af Hansen. Ad efterårsklædte biveje køres over Bad Segeberg til Neumünster, hvor vi tager afsked med C.F. Hansens slesvig-holstenske arbejder for denne gang, idet vi i den lille park i byens centrum finder hans Vicelinkirke, opført 1828-34 og opkaldt efter en af Ansgars samtidige, og ligesom kirken i Husum af gule sten, som står blanke, i stedet for som i hans københavnske bygninger at være pudset i sepsifarver. Neumünsterkirken har mange lighedspunkter i den arkitektoniske udtryksform med Vor Frue i København, hvis genopbygning blev afsluttet samme år, som opførelsen af den holstenske kirke påbegyndtes. Den gode C.F. Hansen må have været en meget travl mand!” kjh